

RINGEN ER SLUTTET

INTERVJU

Av: Carina Kaljord, KoRus - Nord

For 13 år siden hadde Esben Haldorsen alt: Familie, hus, hytte og alt som kunne kjøpes for penger. Han var en vellykket kjøpmann med 70 ansatte. Helt til han var godt over 40 år, og alt raknet. I dag er han 57 år gammel og der han vil være – som prosjektleder for etablering av oppsøkende team (FACT-team) i tre kommuner i Ofoten.

- JEG SYNS FASTLEGEN MIN oppsummerte livet mitt veldig bra i et ansvarsgruppemøte for noen år tilbake. Hun sa: Esben har gått fra å være trening-snarkoman til arbeidsnarkoman, men nå er han bare narkoman. Det var en veldig presis beskrivelse, smiler Esben Haldorsen lunt.

Ville lykkes med alt

- Hvordan kunne det gå så galt – du var jo en voksen, ansvarsbevisst pappa og bedriftsleder?

- Ønsket om å lykkes, paradoksalt nok. Å lykkes i jobben, være en god pappa for ungene mine, ha et fint ekteskap. Fra rundt 2001 tok det helt av. Da jobbet jeg 100 timer i uka samtidig som det yngste barnet mitt ble født. Det var da jeg begynte med amfetamin – for å holde det gående. Jeg har alltid hatt mye energi og stor arbeidskapasitet. Det folk ikke visste, var at noe av denne energien skyldtes amfetamin, som jeg hadde plassert på lure steder rundt omkring på jobben. Og så måtte jeg jo sove litt innimellom, og da brukte jeg sovemedisin.

Innsatsen ga resultater: Da Esben begynte i jobben i 1994, omsatte butikken for 18 millioner kroner. Tolv år senere omsatte butikken hans for 90 millioner. Han hadde ansvaret for cirka 70 ansatte, og i tillegg satt han i kjøpmannsrådet i Oslo.

- Alt dette gjorde jeg som narkoman, sier han.

Ressurs for narkotikamiljøet

I fem år holdt han fasaden, jobben og familien. Men så raste alt i 2006. Ekteskapet gikk i oppløsning, og Esben satt igjen i den store, tomme eneboligen.

- Jeg ble raskt en ressurs for narkotikamiljøet i byen, for å si det slik. Jeg hadde jo både bil og lappen, og kunne enkelt levere stoff rundt omkring.

Esben legger ikke skjul på at det har vært tøffe tak og tunge tider på veien mot et rusfritt liv.

- For meg, som for alle andre rusavhengige, tok det mange år å innse at jeg var narkoman. Første gang jeg tok imot behandlingshjelp var høsten 2007. Da hadde jeg mitt første opphold på Russeksjon Narvik (Nordlandsklinikken). Jeg kunne ikke forstå

Mange ruspasienter faller mellom to stoler i behandlingsverdenen, sier Esben Haldorsen. Målgruppen for FACT-teamet er de som ikke klarer å forholde seg til en time hos behandler. Disse menneskene må oppsøkes der de bor, og det er her vi kommer inn, bokstavelig talt, sier Esben. (Foto: Carina Kaljord)

hvordan det hadde gått så langt. Jeg skammet meg sånn at jeg bare satt på rommet de første dagene. Datteren min fyller ti år, og jeg er innlagt til rusbehandling. Det var helt uvirkelig.

Vendepunktet

Det skulle ta enda noen runder og et opphold til på behandlingsinstitusjon før vendepunktet kom:

- En kompis og jeg var i Oslo for å kjøpe stoff én uke etter terrorangrepet i juli 2011. Vi ble tatt i en tilfeldig kontroll, og jeg havnet i varetekt. Da jeg slapp ut, brøt jeg med miljøet i Tromsø og flyttet til ei lita bygd utenfor Narvik. Her bodde jeg i campingvogn i halvannet år og jobbet i skogen mens jeg bygde meg opp igjen. Det var nå eller aldri. I påvente av retts-saken høsten 2012 måtte jeg bevise at jeg var klar til å få livet mitt på rett kjøll igjen. Jeg leverte urinprøver to ganger i uka i åtte måneder, og klarte å vise at jeg var i en rehabiliteringsfase. Dermed lyktes jeg med å få 300 timer samfunnsstraff i stedet for 10 måneder

i fengsel. Disse timene ville jeg avtjene ved å hjelpe andre i samme situasjon. Jeg jobbet da på Plattform 1, som er et kontakt- og aktivitetstilbud for mennesker i rehabilitering innenfor rus og psykiske helse. Etter dette snudde alt til det bedre.

De siste årene har Esben vært ansatt i brukerorganisasjonen Marborg og det brukerstyrte ettervernstilbudet Café Exit i Narvik.

- Dette er en helt vanlig jobb i til sammen 100 prosent stilling. Tenk at jeg etter alle årene som narkoman og mottaker av sosiale ytelser nå fikk min egen lønsslipp! Et bevis på at jeg gjør en dugelig jobb, betaler min skatt og bidrar tilbake til samfunnet. Det er stort, sier han med blanke øyne.

Vaktbikkja

Omsider, etter mange turbulente år, har Esben funnet sin misjon: Å bruke sine erfaringer først og fremst til å hjelpe andre, men også til å være de rusavhengiges vaktbikkje både i kommunale systemer og i spe-

Litt uavhengig av forstyrrelser i selve hjerneutviklingen
vil en ungdom som ruser seg, også få vansker med
både faktisk læring og sosial læring

sialisthelsetjenesten. Esben er blant annet medlem av brukerutvalget i Universitetssykehuset Nord-Norge, der han de siste to årene har vært nestleder i rådet. Han er en hyppig brukt foredragsholder, og en tydelig stemme når det gjelder behandlingstilbud.

Den nødvendige forutsigbarheten

Selv om Esben er en lun og lavmælt fyr, er han seig som en seljekvist og har en sterk gjennomføringsevne for det han brenner for. Han er veldig glad for at stadig flere kommuner nå ansetter brukermedvirkere eller erfaringskonsulenter. Men han er svært kritisk til at mange av disse kun blir ansatt i prosjektstillinger på 2-3 år, men ikke fast ansatt i kommunen etterpå.

- Tidligere rusavhengige som har klart å fått livet sitt på rett kjøligjen, trenger forutsigbarhet og trygghet. Vi må vite at vi kan betale husleia vår også om to måneder. Dessuten: Du får ikke huslån i banken uten fast stilling. Min klare oppfordring til kommunene er derfor å sørge for faste stillinger til brukermedvirkerne.

Bratt læringskurve

I dag er han altså ansatt som prosjektleder for etablering av FACT-team i Ofoten.

- Det har vært en bratt læringskurve. Og det kan nok være at jeg skalv litt både på handa og i stemmen de første gangene jeg ringte til kommunalsjefer og rådmenn for å presentere forslaget om å etablere et FACT-team. Tenk at jeg, med min bakgrunn, skulle bli forespurt om denne jobben. Jeg er både ydmyk og takknemlig. Og ikke minst glad for å kunne få gi tilbake til de som aldri ga meg opp, de som stolte på meg og viste meg tillit.

- Det er mange som vil ha en bit av deg og din historie, både som foredragsholder og i media. Kan du si noe om hva det koster å være så åpen som du har valgt å være?

- Det har kanskje kostet mer for foreldrene mine og ungene mine enn det har kostet meg. For de visste ikke hvor ille det egentlig var, før jeg ble portrettintervjuet i lokalavisen Fremover for noen år tilbake. Dette intervjuet ble også trykket i Nordlys, og det var jeg ikke forberedt på. Samtidig sier foreldrene mine at de er veldig stolt av de jeg har fått til. Det positive med å gi et ansikt til det å være rusavhengig, er alle de som har trengt noen å snakke med – enten de er pårørende eller selv er misbruker. Så alt i alt har jeg fått tilbake mer enn jeg føler jeg har ofret. Også privatlivet til Esben smiler igjen:

- Ja, det stemmer, medgir han litt sjenert. Jeg fikk kjæreste for tre år siden. Hun er sykepleier på Russeksjonen i Narvik, som jo var det første stedet jeg fikk hjelp for min rusavhengighet. Litt morsomt, men veldig fint, sier Esben Haldorsen.